

Analele Bucovinei, Centrul de studii BUCOVINA, Academia Română, an I, nr.2/1994

Publicația se deschide cu un editorial - *Bucovina în viziunea a trei instituții de cercetare*, în care D. Vatamaniuc analizează principalele coordonate ale Institutului Bukovina din Augsburg, Centrului de studii și cercetări de pe lângă Universitatea din Cernăuți, Ucraina și Centrului de studii al Academiei Române de la Rădăuți. Autorul relevă între altele că, în general, istoricii grupați în jurul Institutului de la Augsburg sunt preocupați să demonstreze mai ales rolul benefic al civilizației și culturii austro-germane, "introducerea Bucovinei în circuitul civilizației occidentale" și crearea aceluia "homo bucovinensis" definit încă din 1956, de către Hans Prelitch prin "practica toleranței de către oamenii de înaltă și variată cultură". Uneori se merge și mai departe, oferindu-ni-se ca o consolare ideea că, "dacă nu ne anexa Imperiul Habsburgic, ne ocupau rușii". Aceasta este, neîndoiește o imagine cel puțin parțial falsă, unilaterală: ce ar zice istoricii de la Augsburg, dacă germanii de azi ar fi găsit în fosta R.D. Germană ocupată de ruși același mozaic etno-lingvistic și confesional, pe care ni l-au lăsat ei, austriecii, în Bucovina? Cum de se uită memoriile, protestele, delegațiile românilor către Viena, unde răzbate poziția celor ce au trăit direct toate "binefacerile" politicii imperiale?

Subscriem întru totul și modulul în care D. Vatamaniuc surprinde poziția total denaturată, voit neștiințifică, justificatoare a raptului teritorial operat de imperiul moscovit în contextul Pactului Ribbentrop-Molotov, în 1940 și apărută și azi, cu false și hazlii argumente de către Centrul de studii al ucrainenilor, de la Cernăuți; după dorința subiectivă a celor ce sunt azi continuatorii și profitorii politicii expansive sovietice, Bucovina ar fi "vatra vechilor slavi", a ucrainenilor. Oare cum de se uită că de aici a început formarea și consolidarea statului feudal Moldova și că în această zonă sunt concentrate principalele necropole și ctitorii ale voievozilor noștri? De ce nu se obosesc acești grămăticii târzii și pătimiși - care vor o Ucraină liberă și independentă, dar contestă dreptul la libertate vecinilor lor - să deschidă culegerile de documente ale cancelariei medievale de la Suceava și Iași, spre a vedea câți "înaintași" își pot găsi în acest teritoriu, revendicat integral ca "ucrainean" în cartea lui Arkadi Jukowski, care se difuzează ca manual de istorie în nordul Bucovinei acaparate și păstrate abuziv?

La *Viața culturală, literară și artistică*, sunt abordate teme variate, cu multe aspecte inedite, precum: *Ion I. Nistor și rolul său în viața culturală a Cernăuțului* (Doina Huzdup), *personalitatea, viața și activitatea lui Claudiu Isopescu (1894-1956)*, de Dragoș Luchian, *Eugen I. Păunel și activitatea sa* (D. Vatamaniuc), *Poetul bucovinean Ion Calenciuc în lumina presei de limbă germană* (Mircea Grigoroviță), *Aurel Onciul și revista "Privitorul"* (Marian Olariu), *Rudolf Wagner și Bucovina. Între principialitate și părtinire* (Tudor Morariu), *"Czernowitzer Zeitung" și viața culturală din Bucovina* (Georgeta Istrătoae), *Paisie Velickovski și literatura*

religioasă (Vichentie Nicolaiciuc), *Probleme ale cultivării limbii române în calendarele românești din Bucovina, 1809-1918* (Vasile Schipor), *Schituri și biserici din ținutul Cernăuți* (Mircea Pahomi), *Aspecte din istoria învățământului rădăuțean* (Lucia Bejenaru) - prin care se întregesc numeroase laturi ale vieții spirituale românești în Bucovina.

Deosebit de substanțiale sunt studiile și articolele care abordează probleme de DEMOGRAFIE, TOPONIMIE, ONOMASTICĂ. Semnalăm aici două contribuții de o incontestabilă valoare istorică datorate acad. Radu Grigorovici, care deși nu este istoric, efectuează, cu toate uneltele omului de știință și cu întreaga meticulozitate și rigurozitate, *Un studiu critic al recensământului austriac din 1880 cu privire la populația Bucovinei*, cu referiri la două aspecte: manipularea ulterioară a datelor și știința de carte. De asemenea, dintre studiile rămase în manuscris ale lui Nicolai Grămadă se publică *Studii de toponimie minoră (I)*, Vasile Hasna scrie despre *Observații lingvistice asupra toponimiei comunei Straja*, Alexandru-Ovidiu Cristurean despre *Nume de botez românești din nordul Bucovinei în perioada interbelică*, iar Pavel Țugui despre *Destine și cărți*.

Rubrica *Folclor, etnografie* ne reține atenția prin articolele *Din istoria muzeografiei etnografice în Bucovina. II. Înființarea muzeelor etnografice în Bucovina* (Dragoș Cusiuc); *Les rapports entre la Moldavie et L'Ukraine d'après le folklor ukrainien* (Gr. Nandriș), și *Folclor contemporan din regiunea Cernăuți* (Vetoria Costinean).

Petru Bejenaru, Sorin Trelea, Titus Lucescu semnează contribuții științifice la rubrica *Științele naturii*.

Rubricile *Cărți, reviste și cronică* conțin și de această dată prețioase consemnări și aprecieri, care completează și nuanțează în chip fericit valoarea și însemnătatea publicației axate pe istoria unuia dintre cele mai vitregite și controversate dintre teritoriile românești.

Mihai Iacobescu